

GILLEBLADET

Medlemskrift
för Handelsgillet
i Helsingfors rf

Nr 4 • 2017

Samarbete och säkerhet

Främsta ledarna seminarietalade
Sidorna 6-11

Nya historiken är här

Recensenten ger gott betyg.
Sida 17

Smarriga snittar

Varva traditionella julmaten
Sidorna 14-15

Save the date
10.2.2018

Traditionell Midvinterfest med
damer lördagen den 10 februari

Klädsel: Smoking

Mer info följer – före årsskiftet på
www.handelsgillet.fi samt i det
första GilleInfot 2018

Anmälan på www.handelsgillet.fi
öppnas 10.1.2018 kl. 10.00

5

Ledaren

Handelsgilletts mission och identitet.

6

Rekordseminarium

Det var ord och inga visor då panelen fyrade av en bredsida mot politikerna.

8

Råa maktpolitiken tillbaka

Republikens president, Sauli Niinistö vill se ett starkt och enigt EU som kan mäta sig med USA, Kina och Ryssland.

9

Samarbeta över gränserna!

Enligt Jacob Wallenberg, styrelseordförande för svenska Investor, kan finska och svenska företag stärka varandra i digitaliseringen.

10

"Finland bäst på marknadsföring"

Entreprenören Peter Vesterbacka har visat att man kan komma långt med ambitiösa planer och en stark tro på sin produkt.

11

Seminarier i bilder

Ett plock bland dem som var med och föredragshållare.

12

Järnhandels pionjärer

K.H. Renlund och Julius Tallberg är legender i näringslivet även om deras livsverk inte finns kvar som sådana.

14

Smått och gott

Glada Kocken föreslår hur du varvar den traditionella julmaten med plockmat och snittar.

16

Vinspalten

En hemmagjord glögg väcker alltid uppskattning.

17

Ny historik

Nu är den här, 160 år Gilleliv och stad i förvandling, den kompletterade historiken på 400 sidor. Recensionen går i dur.

18

Börskolumnen

Konjunkturtoppen verkar vara avlögsen i Europa.

19

Nya nationalekonomer

Helsinki Graduate School of Economics ska producera flera doktorer och magistrar med ny kunskap i nationalekonomi.

20

Gilleaktuellt

GILLEBLADET

Publikationsutskottet 2017:

Ordförande:
Peter Nordling
Medlemmar:
Matts Dumell
Torsten Fagerholm
Patrik Lindfors
Janne Salonen
Göran Wallén
Christian Wentzel

Ansvarig utgivare:
Johan Hjelt

Chefredaktör:
Peter Nordling,
tfn 050 5595 778

Utgivare:
Handelsgillet i Helsingfors r.f.
Kaserngatan 23 A 12
00130 Helsingfors
tfn 09 669 798
info@handelsgillet.fi

Ombrytning:
Oy Nordinfo Ab, Maj-Len Roos

Annonser:
Tilininurkka Ky, Bo Gerkman
PB 89, 02211 Esbo
tfn 0400 449 724
bo.gerkman@tilininurkka.fi

Tryckeri:
Oy Painotalo tt-urex Ab, Borgå

Utgivningschema 2018:

Nr 1	8.2	deadline 11.1
Nr 2	12.4	deadline 12.3
Nr 3	31.5	deadline 3.5
Nr 4	4.10	deadline 6.9
Nr 5	13.12	deadline 15.11

Pärmfoto: Leif Rosas

KNORRING

www.knorrning.fi

Oy K-O Nyman Consulting Ab

VVS Planering och övervakning
Maiju Lassilavägen 2, 00400 Helsingfors
Tel. +358 9 587 1833

GILLEshoppen

Kondoleans- och gratulationsadresser à 15 euro.

Produkterna kan beställas via Handelsgilletts kansli:
annika@handelsgillet.fi eller tfn 09 669 798.

Avhämtas från kansliet.

I Gilleshoppen kan du köpa bästsäljaren Bordsvisor på Handelsgillet, Handelsgilletts manschettknappar och slips-hållare samt kondoleans- och gratulationsadresser.

Manschettknappar
+ etui 52 euro per
par.

Slipshållare +
etui 17 euro.

Bordsvisor på
Handelsgillet,
20 euro.

Johan Hjelt

Vår mission och identitet

Kan vi med handen på hjärtat säga att vårt Handelsgille har en mission? Efter verksamhet i 160 år förefaller frågan retorisk. Men det är ändå värt att syna den närmare. En tangerande fråga är om Handelsgillet har en identitet. Om vi utgår från att Handelsgillet har både en mission och en identitet frågar jag mig vilket innehållet i så fall är och om innebörden i begreppen i så fall delas av alla Gillebröder.

Handelsgilletts ändamål har definierats olika i stadgarna under historiens gång. Sedan år 1950 lyder det: "Gilletts ändamål är att främja det inhemska näringslivet genom att anordna föredrag i aktuella ämnen, kurser, exkursioner, utgiva och tillhandahålla litteratur samt idka annan upplysande verksamhet till handeln, industrins och sjöfartens samt andra näringsgrenars fromma, ävensom att efter förmåga ställa lokal till förfogande för medlemmarna, finlandssvenska föreningar och näringslivets sammanträden. Därjämte bör Gillet vinnlägga sig om att befordra ett gott kamratskap och sällskapligt umgänge medlemmarna emellan."

Vi kan med fördel ignorera språkdräkten, i övrigt lämnar formuleringen mycket spelrum. Å ena sidan kretsar allt dels kring att främja det inhemska näringslivet, dels kring ett sällskapligt umgänge. Det förblir dock oklart om vi ska främja näringslivet genom att vända oss till den egna medlemskretsen eller utomstående, eller till båda kategorierna. Att utesluta någon känns inte rätt.

Om vi dessutom beaktar den allmännyttiga roll Handelsgillet alltid tagit och värnat om, blir det naturligt att Gillet också vänder sig till allmänheten. Ett exempel på detta är, att vi gratis tillhandahåller mötes- och kabinetutrymmen särskilt för svenskspråkiga institutioner och företag. Att vända sig till bägge målgrupper är både intressant och nyttigt. Att bygga upp nätverk är av enorm betydelse. Det spelar ingen roll om det sker på personnivå, i den egna branschen eller mellan olika branscher och verksamhetsformer.

En av Handelsgilletts styrkor har varit en mångfald av representanter för olika kunnanden, utbildning, verksamhet och intressen. En annan styrka, som varierat under åren, är representationen av olika generationer. Dessvärre tycks det vara svårt att upprätthålla en naturlig och fortlöpande balans.

Det sällskapliga umgänget på Handelsgillet kan inte misstolkas. Det har genom historien varit en viktig ingrediens. Dessutom ska vi inte glömma att det sällskapliga umgänget och den goda kamratskapen ska vara närvarande i all verksamhet. Här kan vi säkert slå oss för bröstet och konstatera att vi brukar lyckas. Formerna för samvaron är uppriktiga, naturliga och broderliga genom hela medlemskåren.

Tillbaka till frågan om Handelsgillet har en mission och en identitet att falla tillbaka på: Det säger sig självt att vårt välfärdssamhälle bygger på ett sunt näringsliv. Handelsgillet kan och ska delta i allt som kan göras för att utveckla näringslivet och samhället.

Ur språklig synpunkt har Handelsgillet en stor uppgift att fylla. Näringslivet baserar sig visserligen inte på det språk som används i kommunikationen. Självklart är också, att det internationella samarbetet, och speciellt det nordiska samarbetet, får en helt annan dimension för den som kan svenska. Den språkliga identiteten, som vårt modersmål ger i alla sammanhang är odiskutabel. Lika självklar är Handelsgilletts identitet som följer av det svenska språket och svenska traditioner. Men det svenska språket måste aktivt upprätthållas, och där kan och bör Handelsgillet dra sitt strå till stacken.

När det gäller de stora frågorna och principerna står vi knappast särskilt långt ifrån varandra inom medlemskåren. Omständigheterna vid olika tidpunkter sätter givetvis sin prägel på tyngdpunktsområdena och understödet för dessa. Den ständigt pågående diskussionen har visat sig vara givande för både medlemmarna och för vårt Handelsgille.

Rekordseminarium

Seminariet Finlands ekonomiska framtid blev både publik- och innehållsmässigt en framgång. Handelsgillet, Ekonomiska Samfundet i Finland och Svenska handelshögskolan lyckades med sitt program

locka ungefär 350 personer till Hanken i början av november.

Världspolitik, nordiskt samarbete, sysselsättning och entreprenörskap var teman på seminariet. För inläggen stod

ett namnstarkt garde: republikens president **Sauli Niinistö**, svenska Investors styrelseordförande **Jacob Wallenberg** och entreprenören **Peter Vesterbacka**.

I panelen, som leddes av ED **Christina**

Juhana Vartiainen.

Heidi Schäumen.

Paneldebatten började med att deltagarna tecknade sin syn på den ekonomiska tillväxten.

Bredsida mot politikerna

Publiken på seminariet Finlands ekonomiska framtid fick höra ord och inga visor om hur det i själva verket är politikerna, som inte gör någonting annat än förhalar livsviktiga reformer. Samtliga panelmedlemmar var ense om att Finland borde satsa mer på att attrahera arbetskraft, även om det är en ny tanke för många politiker.

Paneldeltagarna hyste ingen överdriven optimism för att den nuvarande högkonjunkturen skulle rätta till obalansen i de offentliga finanserna.

– Jag hoppas nästa regering genomför en grundlig skattereform som flyttar beskattningen från arbete och kunskap till konsumtion, dundrade Akava-ordföranden **Sture Fjäder**.

– Idag är det de arbetande som straffas. Som exempel pekade han på skattekillen för en arbetstagare som förtjänar 4 000 euro i månaden.

– Att höja lönen med 100 euro kostar i slutändan 240 euro, av vilket 102 euro är

skatt. För finländarnas medianlön 3 000 euro är marginalskatten 47 procent. Det är ohållbart!

Riksdagsledamoten och nationalekonomen **Juhana Vartiainen** (Saml) ansåg att balans i ekonomin inte kan uppnås utan förnyelse också på arbetsmarknaden.

– Ingen brydde sig om befolkningsprognosernas varningar så länge vi levde i Nokialand. Av politiska skäl byggde vi välfärdsåtaganden som Finland inte längre har råd med. Innan det offentliga underskottet är noll kommer jag att förbli pessimist.

Politiken har inte reformerat

Vartiainens utspel var en känga i riktning politiker och arbetsmarknadsorganisationer. Fjäder kontrade omedelbart med att det inte är organisationerna utan politikerna som är bromskloss och inte gör någonting.

– Jag har suttit vid förhandlingsborden när vi beslöt om pensionsreformen, när vi i konkurrensavtalet överförde två miljarder euro i arbetsgivaravgifter till löntagarsidan och beslutade om annan marknadsanpassning. Arbetsmarknadsorganisationerna har tagit sitt ansvar men tyvärr har politiken inte åstadkommit några reformer.

Fjäder menade att det inte räcker med att enbart reformera arbetsmarknaden, det behövs också arbetsbaserad invandring, som i Sverige. Aktias chefsekonom **Heidi Schäumen** frågade varför Finlands

Dahlblom, diskuterade Akava-ordföranden **Sture Fjäder**, **Heidi Schauman**, chefsekonom på Aktia Bank och riksdagsledamot **Juhana Vartiainen**. Borgmästaren i Helsingfors, **Jan Vapaavuori**, svarade

på redaktör **Tuomas Enbuskes** frågor hur staden ska utvecklas.

Uppenbart är att publiken var nöjd. Som helhet blev medelvitsordet för seminariet 9,3 på den traditionella skolvits-

ordsskalan. Därmed var responsen snäppet bättre än för de tidigare seminarierna.

Läs mera på de följande uppslagen.

PN

låga sysselsättningsgrad först nu har uppmärksammats, då den de facto alltid har varit förhållandevis låg.

– Tidigare tillät produktivitetsutvecklingen en låg sysselsättningsgrad, men nu har den ändrade befolkningsstrukturen lyft katten på bordet.

– När stora delar av vår industri och servicesektor ropar på arbetskraft, till exempel tusentals svetsare till varven, är det ur företagets synvinkel bäst att hämta dem där de finns. Men budskapet har varit svårt att kommunicera politiskt när det finns folk här hemma som inte har jobb, sa Schauman.

Livslång utbildning

Lika enig som om att det behövs arbetsmarknadsreformer, var panelen om att landet behöver arbetsrelaterad invandring. Under paneldiskussionen underströk Sture Fjäder dessutom ett tiotal gånger, att det kanske viktigaste av allt är att värna om arbetskraftens kompetens.

– Sysselsättningen är lägst bland dem som saknar gymnasie- eller yrkesutbild-

ning. Hur är det möjligt att vi i Finland, som har gratis högklassig utbildning, har över 600 000 personer över 18 år som inte ens har yrkesutbildning. Samhällets stora uppgift borde vara livslångt lärande. Men hur får vi människorna själva att förstå det?

Fjäders retoriska fråga fick inget egentligt svar. Men den blir inte mindre aktuell med digitalisering, robotisering och artificiell intelligens som inte ännu syns, men kommer på sikt, ansåg Heidi Schauman.

Jubileumsseminariets sista godbitar bjöd färsk borgmästaren **Jan Vapaavuori** på. Chefen för landets största arbetsgivare svarade avslappnat på **Tuomas Enbuskes** frågor om hur Helsingfors skall göras attraktivare att flytta till?

– Det är sant att vi ständigt konkurrerar med välkända metropoler som Amsterdam, Köpenhamn, Stockholm och S:t Petersburg. Men som Supercells **Ilkka Paananen** säger, vem som helst kommer till Esbo eller Helsingfors om arbetsplatsen är tillräckligt lockande. Ensamtående, singlar, har inget problem.

– För par, som är intresserade, är tröskeln kanske att den andra inte får jobb eller bristen på internationella skolor. Helsingfors har lovat fördubbla utbudet av engelska (och kinesiska) skolplatser de närmaste fyra åren. Dessutom överväger staden, med förebild i Esbo, att införa engelskan som officiellt språk i administrationen.

Urbaniseringens fördelar har varit alla Helsingfors borgmästares favorit i minst hundra år. Vapaavuori håller på traditionen. Förutom att nyföretagsamhet och uppstartsbolag trivs i storstäder, är det enligt Vapaavuori också i de mindre och fattigare kommunernas intresse att Helsingfors och Esbo klarar sig internationellt.

– Lösningar till stora, globala problem som klimat och förorening, sker på gräsrotsnivå i täta samhällen. Städerna har möjlighet att fatta konkreta beslut när statsmakten velar.

Text: **Matts Dumell**

Foto: **Leif Rosas**

Maktpolitiken avgör ekonomin

Den råa maktpolitiken har återinträtt i det geopolitiska spelet. Därför gäller det för EU att bli ännu starkare och enigare för att kunna mäta sig med USA, Kina och Ryssland.

Det konstaterade republikens president **Sauli Niinistö** i sitt seminarieanförelse. Han betonade att mycket i världens och Finlands ekonomi beror på hur det geopolitiska spelet mellan USA, Kina, Ryssland och EU utvecklas.

– Därför är relationen mellan spelarna viktig och ger kanske ett svar på hur makten fördelas i framtiden. Man spelar till exempel om Syrien, Ukraina och Nordkorea. Allt som händer i de länderna beror på hur spelet går, sade han.

Många ekonomiska frågor, som frihandeln, hänger också ihop med det geopolitiska maktspelet.

– Spelarnas inbördes relationer ger svar på hur makten fördelas i framtiden gällande marknaderna, ekonomin och geopolitiken.

Styrka ger förhandlingsposition

Niinistö berättade att han under det senaste året funderat på hur stabil marknaden har varit i världen, trots alla krig.

– Då Fed i USA eller ECB i Europa ger uttalanden reagerar marknaden alltid. Däremot blev det ingen större reaktion på Nordkoreas missilttester. Det är givetvis positivt på så sätt, att om marknaderna hålls lugna kanske också de politiska ledarna tar det lugnare, sade han.

Även om marknaden har hållits lugn tror Niinistö att alla noggrant följer med vad som händer i bakgrunden i maktpolitiken. Själv är han orolig för att EU ofta saknas vid bordet då diskussionen gäller den globala framtiden.

– I Europa är vi ofta i högre grad objekt än subjekt, vilket inte är bra.

När Niinistö säger att vi behöver en starkare europeisk union menar han att EU måste vara starkt för att kunna försvara sina grundvärden som demokrati och mänskliga rättigheter.

– Ingen lyssnar om vi inte är tillräckligt

President Sauli Niinistö uttryckte oro över att EU ofta saknas vid bordet då den globala framtiden diskuteras.

starka. Det samma gäller de ekonomiska frågorna, sade han.

Byt perspektiv

För att analysera vad som händer i världens maktcentra brukar Niinistö försöka sätta sig in i hur världen ser ut från olika håll, för att få ett annat perspektiv på globala frågor.

– Från Washington ser man inte mycket, för där är siktet främst inställt på inrikespolitiken. President **Trump** har i varje fall en direkt makt – han twitterar, sade Niinistö.

Kinas president **Xi Jinping** ser däremot i Beijing att relationerna mellan USA och EU har försämrats.

– Då president Xi besökte Davos och Finland i vintras gjorde han klart att han anser att Kina och Europa har mycket gemensamt. Man kan säga att han bygger en ny silkesväg. Med president **Putin** talar han inte särskilt mycket, sade Niinistö.

Då det gäller Ryssland har man enligt Niinistö sett att tankarna på den eurasiska union som fördes fram av Putin inte har konkretiserats. Samtidigt har relationerna mellan Ryssland och USA kallnat sedan den varma anda som rådde ännu förra vintern.

– Av inrikespolitiska skäl började Trump skjuta undan Ryssland när han blev president. Om han klarar sig helskinnad ur frågan om rysk inblandning i presidentvalet tror jag att relationerna mellan Moskva och Washington förbättras snabbt.

Ryssland vill närma sig EU

Niinistö var mycket överraskad när Putin i somras sade att ett starkt EU är viktigt för Ryssland.

– Han var också mycket samarbetsvillig i vissa frågor som är viktiga för Europa, till exempel klimatförändringen. Då måste man fråga sig varför, och jag tror orsaken är att Kina och EU närmar sig varandra och att även Moskva vill delta.

Trump har använt hårda ord gällande Kinas agerande i Sydkinesiska havet men när han nyligen besökte Beijing talade statsöverhuvudena om Nordkorea.

– Redan då Trump besökte Tokyo hade han lindrat sin åsikt om Kina. Det berodde troligtvis på att han ville bereda marken för mötet i Kina.

Text: Bo Ingves

Foto: Leif Rosas

“Innovera mera!”

Genom att öppet dela erfarenheter kring digitalisering kan finländska och svenska företag inte bara stärka varandra, utan även hitta kommersiella utvecklingsprojekt, sade Investors styrelseordförande Jacob Wallenberg i sitt seminarieanförande.

Jacob Wallenberg betonade att Helsingfors och Stockholm ligger i den internationella täten när det gäller digitala uppstarts företag.

– De skapar lösningar som är allt viktigare också för industrin. Genom mera samarbete har städerna som helhet alla chanser att skapa sig en position längst fram i den internationella värdekedjan, sade Wallenberg.

Ett utvidgat samarbete över gränserna borde, enligt honom, vara fullt möjligt med tanke på den gemensamma historien och värdegrunden i de nordiska länderna. Ett exempel är nätverket Combient som grundades 2015. Medlemmar är företag som Ericsson, Saab, Stora Enso, Kone, Fortum och Wärtsilä.

– Jag är övertygad om att denna typ av samarbete är en nödvändighet för att våra ekonomier ska stå starka även i framtiden, sade Wallenberg.

Nordiskt samarbete naturligt

Han betonade att en stor del av Finlands och Sveriges gemensamma historia handlar om handel, företagande och entreprenörskap.

– Det gäller inte bara skogen och råvaruindustrin utan också förmågan att utveckla moderna teknik- och tjänsteföretag.

Även om länderna i många fall är konkurrenter, har framgångsrika företag lika ofta vuxit fram med ett ben på var sida av Östersjön.

– Som bekant möts det svenska och det finländska ofta i näringslivet och i idrotten. Här har också Finsk-svenska handelskammaren med sina 600 medlemsföretag en viktig roll som brobyggare mellan ländernas näringsliv. Finländska företag har i dag runt 60 000 personer anställda

i Sverige jämfört med endast knappt 200 för 40 år sedan, sade Wallenberg.

Lysande framtid möjlig

Wallenberg noterade med glädje att den ekonomiska vinden har vänt i Finland, där tillväxten just nu är snabbare än i Tyskland och Sverige.

– Tack vare ett utbildningssystem i världsklass står landet väl rustat för framtiden. Den ökade konkurrensen i världen kräver dock ännu starkare fokus på utbildning och forskning.

Wärtsilä är enligt Wallenberg ett bra exempel på en finländsk framgångssaga. Samtidigt är företaget en berättelse om hur ett industriföretags fokus flyttat från enbart tillverkning till service av företagets produkter över hela världen.

– Företagets verksamhet utgörs i dag till 40 procent av tjänster. Det gör Wärtsilä till ett av de största tjänsteföretagen i Finland. Världen ändras snabbt, sade Wallenberg.

Störningar att vänta

Han betonade att innovationskraften, och därmed också konkurrenstrycket, ökar i världsekonomin.

– Den stora förändringen är givetvis digitaliseringen. Konkurrensen ändrar karaktär när företag som är världsledande inom digitala lösningar går in på andra marknader och ändrar spelreglerna.

Som exempel nämnde Wallenberg Amazons köp av den amerikanska livsmedelskedjan Whole Foods och löftet att kedjans livsmedelspriser sänks med 40 procent.

– Den omedelbara marknadsreaktionen var att börsvärdet för andra livsmedelsdetaljhandlare sjönk. Poängen är att företag som Amazon, Google, Facebook och Apple har en möjlighet att ge sig in i helt andra branscher genom sina digitala lösningar och skaka om grundvalarna även i traditionella branscher.

Denna utveckling ändrar ändå inte grunden för affärsverksamhet.

– Det gäller fortfarande att hela tiden bli bättre på det man gör och vara världsledande. Det kräver ännu starkare fokus på forskning och utveckling och på att förstå kundernas behov.

Text: Bo Ingves

Foto: Leif Rosas

Jacob Wallenberg underströk vikten av ständig innovation och förnyelse.

“Finland är Mittens rike”

Varför säger alla att vi är dåliga på marknadsföring i Finland? Jag skulle säga att vi är världsbäst, sade entreprenören Peter Vesterbacka i sitt inlägg på seminariet.

Ironi eller inte, som en av de starka personerna bakom spelbolaget Rovio och spelet Angry Birds är han själv det bästa exemplet på sitt påstående.

– Rovio var det första renodlade spelbolaget i världen med ett marknadsvärde på över en miljard euro. Med över fyra miljarder nedladdningar är Angry Birds-communityn en tre gånger större nation än Kina, sade **Peter Vesterbacka**.

Men när han talade om entreprenörskap på Tekniska högskolan för 10 år sedan signalerade endast tre av ungefär 600 studerande att de tänkte bli entreprenörer. Två var utländska.

– Fem år senare ställde jag samma fråga vid ett motsvarande tillfälle, då räckte över hälften upp handen. Något positivt har alltså hänt i Finland. Det är en katastrof om alla vill jobba på stora företag, sade Vesterbacka.

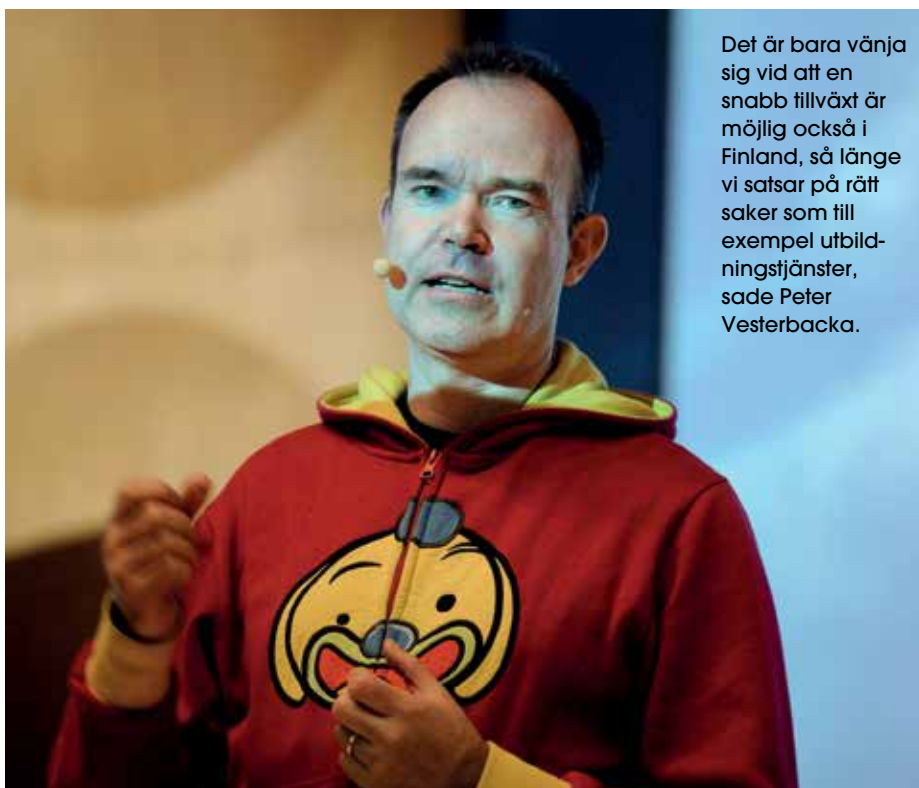
Slutsått

Vesterbacka är en av arkitekterna bakom uppstartsevenemanget Slush, som i år drog 20 000 människor från hela världen till Helsingfors slutet av november. En poäng är att Slush är världens största möte för svenska uppstartsbolag.

– När Slush hade omkring 300 deltagare 2008 hade nog ingen trott att evenemanget fyller alla hotell i Helsingfors med omnejd en hel vecka i november. Eller att chartrade plan kommer direkt från Silicon Valley och Kina till Finland, sade han.

Styrkan med Slush är enligt Vesterbacka att det inte kopierar något annat evenemang.

– Vi har exporterat konceptet till Tokyo, Shanghai och Singapore, men bäst funkar det i Helsingfors. Det är också mitt budskap till kinesiska aktörer som tänker göra sitt område till ett nytt Silicon Valley – ingen kan bli en global ledare genom att kopiera, sade han.

Det är bara vänja sig vid att en snabb tillväxt är möjlig också i Finland, så länge vi satsar på rätt saker som till exempel utbildningstjänster, sade Peter Vesterbacka.

Tunnelbyggaren

När Vesterbacka berättade om sitt planerade snabbbygge av en järnvägstunnel till Tallinn med hjälp av kinesiska pengar, var det ett och annat öra som spetsades mistroget i publiken.

Tunneln, som verkar ha stark politisk uppbackning i Esbo, skulle bli helt privatfinansierad.

– I samband med Slush träffar jag en kinesisk delegation i Helsingfors för att diskutera finansieringen på totalt 15 miljarder euro. Förutom de kinesiska intressenterna har också nordiska pensionsförsäkringsbolag uttalat sitt intresse för tunneln som enligt våra förundersökningar kunde byggas på fem år, sade Vesterbacka.

En bakgrund till tunnelidén är att Tallinn och Helsingforsregionen skulle bilda något av en ekonomisk region som bland annat skulle fokusera på samarbete med Kina. Överlag var Vesterbacka mycket inriktad på Kina och den väldiga marknad som finns där.

– Vi finländare gnäller över hur vi ligger på sidan om allt. Det räcker med att se på en jordglob för att inse att vi egentligen

ligger i centrum mellan en stor del av världen och Kina. Det är en styrka vi borde satsa stenhårt på om vi vill lyfta våra tillväxtsiffror radikalt, sade han.

Utbildaren

På kortare sikt har Vesterbacka satsat på digitala utbildningslösningar där han ser en jättemarknad för Finland.

– Kan man göra pengar på utbildning, har man häpet frågat mig. Faktum är att utbildningen omsätter 6,3 biljoner euro i världen och därmed är världens största business näst efter livsmedel, sade han.

Det gäller inte bara skolor utan i kanske ännu högre grad universitetsutbildning. Vesterbacka poängterade att universiteten inte skulle ha några ekonomiska problem om de byggde ut för att sälja högklassig utbildning till kinesiska studenter.

– Jag har sett hur sjukt långa skoldagar barn har i Asien, ändå når vi bättre resultat i Finland. Vi har alltså definitivt något att erbjuda på alla nivåer i utbildningssystemet, sade han.

Text: Bo Ingves

Foto: Leif Rosas

Johan Hjelt, ordförande för Handelsgillet och Karen Spens, rektor för Hanken välkomnar styrelseordförande Jacob Wallenberg.

Republikens president, Sauli Niinistö hälsar på Karen Spens och Heidi Schauman, chefsekonom på Aktia Bank.

Paneldeltagarna Juhana Vartiainen, Heidi Schauman och Sture Fjäder förbereder sig för drabbning. I bakgrunden diskussionsledaren Christina Dahlblom.

Tidigare ordföranden för Konecranes Stig Gustavson diskuterade med Jacob Wallenberg.

Före riksdagsledamoten, kommunikationsrådgivaren, Kimmo Sasi hörde till seminariedeltagarna.

Gillebroder Michael Franck och Esko Alanko diskuterar dagens giv.

Helsingfors borgmästare Jan Vapaavuori gav sin syn på stadens utveckling.

Gillebröderna Robert Svartström och Henrik Inberg trivdes i buffén tillsammans med Livhilde Gamlem.

Hedersmedlemmarna K.H. Renlund och Julius Tallberg: Järnhandelns pionjärer med

Karl Herman Renlund och Mathias Julius Hjalmar Tallberg föddes bägge på 1850-talet, härstammade från anspråkslösa förhållanden i Gamlakarleby och Åbo, jobbade i Helsingfors upp sig till landets ledande järnhandlare, blev stormrika och ihågkoms av eftervärlden bäst som ovanligt frikostiga mecenater och donatorer.

Namnet **K.H. Renlund** (1850–1908) lever kvar som en välmående stiftelse som understöder främst privat barndagvård och eftis för skolelever. Ungefär som en annan av Gillets hedresmedlemmar, Wilhelm Bensow, ömmade han, efter inbördeskrigets fador, för "det uppväxande släktets andliga och fysiska fostran och hälsa".

Stiftelsen döpte han efter sin mor **Brita Maria, f. Skoglund**, som blev kvar i Gam-

lakarleby då Karl Herman som 14-årig anställdes som handelsbiträde i Herlins järnhandel i Helsingfors år 1864.

Tjugo år senare hade Renlund bytt jobb ett par gånger och slutligen övertagit Parviainen & Co:s järnhandel och byggt upp en självständig järnhandel vid Mikaelsgatan. Det var fröet till Finlands på sin tid främsta järnhandelshus och en förmögenhet som var en av landets största.

Efter hans bortgång år 1908 dröjde det, av någon anledning, tio år innan boutredarna lämnade 11 miljoner mark till Stiftelsen Brita Maria Renlunds minne sr. Inflationen, kriget (och boutredarna) hade då minskat förmögenhetens värde till en dryg tiondedel av det ursprungliga.

K.H. Renlund hann vara representant för borgarståndet i Gamlakarleby 1888–1906, kommunalpolitiker i Helsingfors och han ägde andelar i allt från oljeimport till Finska ångfartygs Ab och Pargas Kalkberg. På det sättet kunde han på jämlik bas jämföras med den andre järnmannen, den sju år yngre **Julius Tallberg** (1857–1921).

Julius inledde med fyrverkeri

Julius far hade varit bokförare vid Kakola fängelse i Åbo, men dog då yngste sonen var endast 13 år gammal. Det ledde till ekonomiska bekymmer för familjen. Julius togs ur skolan och fick anställning i **Julius Trockells** järnhandel i Åbo. Unge Tallberg var klipsk och energisk, han avlade bokföringsexamen med utmärkt betyg och föreslog ungefär i samma veva att Trockell skulle grunda en krut- och dynamitaffär.

Julius började för hand tillverka fyrverkeripjäser och snart gick handeln så bra, att Trockell inom några år kunde koncentrerade sig nästan enbart på krut- och dynamitaffärer. Då lämnade Julius Åbo för att som 21-åring flytta till Helsingfors för att bli bokförare på Stockmann år 1878. Det var precis då Helsingfors började växa i takt med den snabba industrialiseringen. Stan kunde redan 1875 skryta med fem hotell och flere restauranger och caféer.

Bara ett år senare var det dags för Julius att tänka om. En sommarmorgon hade han tagit sig ett bad utanför Brunnsparken och kom för sent till arbetet. Stockmanns personalchef skällde ut honom och gav honom sparken. Kanske var det utskällningen som fick Julius att besluta sig för att grunda eget. Han gick över Senatstor-

Karl Herman Renlund på sin 50 årsdag år 1900. Foto: Museiverket/Daniel Nyblin

hjärtan av guld

get till Konstantingatan (Snellmansgatan) där arkitekt **Constantin Kiseleff** och byggmästare **Elia Heikel** höll kontor och bad dem finansiera ett nytt företag som skulle sälja byggmaterial.

Egna affärens största kund

Handelsföretaget Julius Tallberg inledde verksamheten 1880 och endast sju år senare kunde Julius lösa ut Kiseleff och Heikel. Det som hade börjat med att Julius sålde spik som styckevara till torghandlarna, växte enormt snabbt till landsomfattande verksamhet. Huvudkontoret låg där Stockmanns varuhus nu är beläget.

Julius energi hade inte avtagit; med otrolig frenesi grundade han i snabb takt landets första cementgjuteri och första murbruksfabrik, han ägde en tapetfabrik och en tegelfabrik, han var en av grundarna till Forcit och till Lojo Kalkverk. Hans produkter användes i fasaderna till Kämp, Ständerhuset, Statsarkivet och Johanneskyrkan. Han bedrev byggverksamhet i så stor skala att han kallades "sin egen järnhandels bästa kund".

Julius Tallbergs två ambitiösaste projekt var emellertid Drumsö och det egna affärspalatset vid Alexandersgatan 21. Det senare är fortfarande känt som Tallbergs landmärke i Helsingfors. Han köpte alla granntomter och kunde tillsammans med arkitekt Eliel Saarinen förverkliga drömmen om Citypassagen, som förenade Tallbergs affär med Järnvägsstationen.

Räddades av Paasikivis KOP

Den mest betydande av Julius markaffärer blev köpet av Drumsö år 1914. Ursprungligen ville han inte alls ha Drumsölandet, det räckte med sommarvillan han hade låtit uppföra, men när herrarna i Helsingfors stadsfullmäkte inte tog emot ön ens till rabatterat pris, blev han sittande med holmen. Han hade investerat nästan alla sina pengar i markaffären, och började misströsta. De "svenska" bankerna, med **Lindroos Föreningsbanken** i spetsen,

vägrade honom nya krediter. Till slut blev det finskspråkiga KOP:s **Juho Kusti Paasikivi** som beviljade honom 700 000 mark.

Andra gången KOP räddade affärshuset Julius Tallberg var sju sekel senare, år 1984 då SCAB och Haka meddelade att de tar över företaget. Lyckligtvis hade en viss **Jaakko Lassila** precis valts in i Tallbergs styrelse. Resultatet blev två börsbolag, Julius Tallberg-Kiinteistö och Ramirent.

Tallbergs insatser för Handlingsgillet och Helsingfors stads "förkovran" är lika gedigna som Renlunds. Bägge var aktiva gillebröder, Renlund ordförande 1881–82, Tallberg 1886–87. Renlund och Tallberg hörde till de bröder som år 1895 initierade köpet av tre samtida konstverk som fortfarande pryder klubbens väggar, **Berndt Lindolms** Havsklippor i storm, **Pekka Halonens** Höstlandskap och **Väinö Blomstedts** Skogsbäck. Renlund var intresserad av nutidskonst, och sin konstsamling testamenterade han till hemstaden Gamla Karleby.

Avtackades på dödsbädden

Då Julius Tallbergs nya affärspalats stod klart år 1899 flyttade Handlingsgillet in i andra våningen. Trots att Julius sponsorerade en del av hyran, blev sju rum för dyrt och fem år senare flyttade Handlingsgillet vidare. Det var meningen att Tallberg år 1907 skulle utses till hedersmedlem, men höstmötet satte tummen ner. Anledningen är fortfarande hölj i dunkel, men kanske man kan läsa mellan raderna... Upprättelse fick han först på dödsbädden, då han tre veckor före sin bortgång 1921 blev kallad till hedersmedlem.

Karl Herman Renlund hade däremot

Julius Tallberg kallades först på sin dödsbädd till hedersmedlem i Handlingsgillet.

utsetts till hedersmedlem åtta år tidigare, samma år som icke-medlemmen, politiker **Leo Mechelin** år 1899. Förutom i Stiftelsen Brita Maria Renlunds minne ses järnhandlaren namn fortfarande årligen i stipendier från K.H. Renlunds stiftelse för geologiska undersökningar.

Symbolen för Julius Tallbergs livsverk är förankrat i fastigheten vid Alexandersgatan 21 och Citypassagen. Mindre känt är att även Julius grundade flere stiftelser och gjorde samhälleliga donationer, vilket förefaller ha varit brukligt bland förmögna som mindes sina rötter, till exempel **Amos Anderson** och **Juho Lallukka**.

Julius Tallberg grundade bland annat stiftelsen Pro Helsingfors för att "försköna staden och skydda naturen". År 1932 donerade stiftelsen **Felix Nylunds** staty Tre Smeder till Helsingfors stad, elva år efter grundarens bortgång.

Text: **Matts Dumell**

Snitsa till smarriga snittar

Kring julhelgerna kan det vara trevligt att träffas så att det inte är en sittande middag, utan något smått och gott på ett mera avspänt sätt. Plockmat eller snittar passar bra, de går att förbereda i god tid innan gästerna kommer och kan sedan placeras på serveringsfat så att gästerna själva kan ta för sig.

Snittarna i recepten är planerade så att de passar med de flesta drycker och innehåller till exempel inte rå lök, vitlök, starka kryddor eller andra ingredienser

som är svåra att kombinera med bland annat viner.

Utöver exempelsnittarna kan man göra enkla tilläggsnittar såsom tomat med mozzarella och basilika, melon med lufttorkad skinka och små batongskivor med leverpaté. Med den sistnämnda passar chutney, som nämns nedan, riktigt bra. Chutney passar också till små bitar av manchegoost eller bitar av julskinkan.

Förutom snittarna är det gott med uppskurna grönsaker, oliver, nachos, olika

nötter och kanske lite uppskuren frukt. En enkel dipsås till grönsakerna kan lätt göras så att man blandar lika delar av turkisk yoghurt och söt chilisås.

Snittarna är inte så konstiga att tillreda, men de kräver en del arbete. Roligast blir det om man samlar familjen eller några vänner och gör dem tillsammans samtidigt som man dricker ett glas vin och gör förberedelserna till en del av festen.

Text & foto: Ben Wiberg

Mousse på rökt lax serverad på malaxlimpa

10 personer

Tillagningstid: ca 30 minuter

Ingredienser:

- 500 g varmrökt lax, utan skinn och ben
- 2 dl crème fraîche
- 1 dl söt chilisås
- ½ knippe dill, finskuren
- 1 dl fiskfond
- 4 gelatinblad
- 10 skivor malaxlimpa

Blötlägg gelatinbladen i kallt vatten i cirka 5 minuter. Värm upp fiskfonden till cirka 50 grader, kläm vattnet ur de blötlagda gelatinbladen och lös upp dem i fiskfonden.

Kör laxen tillsammans med crème fraîche, chilisåsen och dillen i en matberedare. Häll sakta i fiskfonden med gelatinet medan matberedaren går.

Fodra en brödform med plastfilm, vät formen, då går det lättare. Häll moussen i formen och täck med plastfilm, låt stå i kylskåp i ungefär 1 dygn.

Skär kanterna av malaxlimpsskivorna och halvera dem. Skär moussen i lämpliga bitar och lägg på brödet, garnera med finhackad dill.

Baconinlindade plommon

10 personer

Tillagningstid: ca 30 minuter

Ingredienser:

- 20 plommon, utan kärnor
- 10 baconskivor, ca 200 g
- chilisås, mild

Värm ugnen till 250 grader. Stryk insidan av baconskivorna med chilisåsen och halvera baconen på tvären. Linda in ett plommon per baconhalva så att skarven blir nedåt, fäst med pinne. Grädda i 7–8 minuter.

Alternativ:

Du kan byta plommonen mot dadlar, fikon eller annan lämplig frukt. Istället för chilisås kan du använda till exempel en rökgig barbecuesås eller HP-sås.

Soltorkade tomater lindade i lufttorkad skinka

10 personer

Tillagningstid: ca 20 minuter

Ingredienser:

- 10 soltorkade tomater, halverade på längden
- 10 skivor av lufttorkad skinka, halverade på tvären
- chutney, se recept bredvid

Linda in tomaten med en klick chutney i skinkskivan så att skarven blir nedåt, fäst med tandpetare.

Avokadomousse på gurkskivor

10 personer

Tillagningstid: ca 40 minuter

Ingredienser:

- 4–5 avokador, mogna
- 2 dl crème fraîche, eller turkisk yoghurt
- 2 msk citronsaft
- 1 tsk torkad dragon
- 1 gurka

Köp gärna lite hårda avokador och låt dem mogna i en papperspåse tillsammans med ett äpple i 2–3 dygn.

Halvera avokadon med en vass kniv. Vrid avokadohalvorna så att de lossnar från varandra. Håll därefter halvan med kärnan i ett stadigt grepp och slå mitt i kärnan med knivens egg och vrid så att

kärnan lossnar. Gröp ur avokadoköttet med en matsked och sätt det i en matberedare med de övriga ingredienserna (utom gurkan). Kör till en slät massa.

Tvätta gurkan och skär den i cirka 1,5 cm tjocka skivor. Gröp ut drygt hälften av kärnorna antingen med en tesked eller med en melonskopa, så att du får en grop i gurkan.

Fyll gurkskivorna med avokadomoussen. Det här går enklast med en spritspåse, men kan även göras med en sked. Fyll gurkorna så sent som möjligt innan serveringen, avokadon mörknar i kontakt med luft och ljus.

Laxtartar på formbröd

10 personer

Tillagningstid: ca 30 minuter

Ingredienser:

- 5 skivor formbröd
- 250 g gravad lax
- 250 g kallrökt lax
- ½ knippe dill, finskuren
- ½ citron, saften
- 1 dl crème fraîche

Skär laxen i strimlor och sedan på tvären till små kuber. Rosta brödskivorna och låt dem kallna på en luftig plats. Rostningen gör att brödet inte suger åt sig av fukten från laxtartaren. Skär sedan bort kanterna på brödet och dela det i fyra delar. Sätt en klick laxtartar på brödet och garnera med en dillkvist.

Chutney

½ liter

Förberedelser: ca 15 minuter

Kokning: ca 30 minuter

Ingredienser:

- 15 g riven färsk ingefära, 1 msk
- 60 g torkad frukt, t.ex. russin, körsbär, dadlar eller aprikos
- 120 g vin, vitt eller rött
- 180 g socker, strösocker eller muscovado
- 1 st kanelstång, liten
- 6 nejlikor
- 10 kardemummafrön, hela, helst med skalet på
- 10 g korianderfrön, krossade
- ½ kg äppel, eller annan frukt som tex päron, fikon, mango, persikor eller tomat
- 1 citron, saften, mängd efter smak
- 50 g vatten eller vinäger, efter smak och användningsändamål

Skala den färska frukten (om skalet är väldigt tunt behövs det inte) och skär den i grova bitar. Skär den torkade frukten i små bitar. Lägg de torra kryddorna i en liten påse gjord av till exempel förbandstyck och knyt ihop den.

Sätt alla ingredienser utom sockret i en

kastrull och låt koka utan lock tills alla ingredienser är mjuka, cirka 20 minuter. Ta ut kryddpåsen, tillsätt sockret och eventuellt lite vätska och sjud i ytterligare cirka 10 minuter, rör om med jämna mellanrum, ju tjockare chutneyn blir desto lättare bränns den vid. Chutneyn skall vara tjock och trögflytande till konsistensen, men inte för hård, tillsätt vätska vid behov.

Om du vill ha en riktigt slät chutney, finfördela den med till exempel en stavmixer. Smaka av och balansera smaken med citronsaft, vatten eller vinäger. Lägg på burk och låt svalna. Låt dra i kylskåp i några dygn innan användningen. Chutneyn håller i flera veckor, till och med i månader om man bara varit noggrann med hygien då man lägger den på burk.

Om du vill ha en ljus chutney, använd dig av förutom ljusa frukter strösocker, vittvin och vit vinäger eller citronsaft. För en mörk chutney använder du mörkt socker, rödvin och rödvinsvinäger, eventuellt några teskedar tomatpuré och eller sojasås. Lite krossad vitlök och eller chili tillsatt i slutskedet av kokningen ger ett extra sting i chutneyn.

Kim Björkwall

Egen glögg och annat hel(g)gott

Till de kommande högtiderna hör alltid ett gott vin, men en helgtillställning börjar ofta med en värmande glögg, och en hemgjord väcker alltid uppskattning. Här ett recept på en spetsad (om man önskar) rödvinsglögg: 75 cl kraftigt rödvin (t.ex. 472957 **Cape Original**, 10,50 euro), 1 dl Ruby Port (t.ex. 925374 **Niepoort Ruby**, 8,98 euro/0,375 l), (1 dl Jaloviina), 2 kanelstänger, 15 kryddnejlikor, 1 tsk kardemumma-kärnor, 1 bit ingefära, 1 bit pomeransskal, 1,5–2 dl strösocker, 1 dl russin, 1 dl skållad mandel. Håll vin och Port i en kastrull och lägg i kryddorna. För extra spets: slå i Jaloviina. Låt stå framme under tättslutande lock i 1–2 dygn. Ju längre, desto mer smak. Sila kryddorna och håll i socker, mandel och russin. Värm och njut!

Efter glöggen passar ett svalkande bubbel till en snitt, eller två. En som funnits i sortimentet en tid är en högkvalitativ årgångs Cava, 538437 **La Vida al Camp 2014** gjord på Macebeu-, Xarello- och Trepat-druvor från Penedès. Bubblorna kommer från en andra jäsning på flaska under 18 månader. Vackert laxrosa med fin mousse som fyller gommen tillsammans med smultron- och hallontoner samt en markerad syra. Torrt, så det passar bra med tilltugg. Ovanligt fylligt och smakrikt. Kostar 14,94 euro, 11,5 %, 5 g socker/l, 16 p (+), betyder riktigt bra och prisvärd! Vill du ha julmotiv på flaskan är 555237 **True Colours Christmas Edition Cava Brut 2015** ett bra alternativ. Kostar bara 11,90 euro, 11,5 %, 12 g socker/l, 14 p (++) . Lättare i stil och mer restsötma gör denna till en bra och väl prisvärd välkomstdrink!

Det finaste italienska vittvin jag druckit på länge är 584257 **Pieropan La Rocca Soave Clas-**

sico 2015. Kostar 29,90 euro, men får 18 p (+), vilket innebär ett väldigt bra och prisvärt vin! Gjord på endast Garganega-druvan, som här är ekologiskt odlad och har vilat ett år på ekfat innan buteljering. Det är gyllene gult, med mycket karaktär i doften, såsom mandel, ljusa plommon, mogna äpplen och en balanserad ekton. Ljuvligt! Smaken gör dig heller inte besviken. En tydlig och elegant syra med toner av melon och blodgrape tillsammans med en fin ekton i den långa, rena avslutningen. Drick till de fina fiskrätterna, eller hummern på nyårsafton!

Som årets rödvin till skinkan och annan, inte alltför tung, julmat har jag valt 420797 **Las Niñas Gran Reserva Syrah Mourvèdre 2014**, 14,5 %, 16,72 euro, 16 p (+). Det kommer från Colchagua Valley i distriktet Apalta i Chile och är gjort på en blandning av Syrah- och Mourvèdre-druvor. Relativt ljus purpur som påminner om en Pinot Noir. Ren doft av plommon och körsbär med en lätt pepprighet. Fin sötma i anslaget, fylligt med utvecklade tanniner och en körsbärig fruktighet. Balanserat, trevligt, prisvärt och moget.

Till julens efterrätter som dadlar, nötter, fruktkaka och choklad passar en Recioto! Den är röd, fyllig och söt och kommer från Valpolicella. 456224 **Tommasi Fiorato Recioto della Valpolicella 2014** heter den. Kostar 18,90 euro för en halv flaska (0,375 l), 13 % och 130 g socker/l. Druvorna, Corvina, Rondinela och Molinara kommer från vingården Fiorato som ligger på 250 meters höjd i Valpolicella Classico i Veneto. Vinstockarna har en medelålder på 30 år. Efter skörd får druvorna torka under fem månader och efter pressning lagras vinet i ett år på fat av fransk ek. Efter buteljering får det vila ytterligare sex månader på flaska. Flytande godis för tomtar och andra troll.

Betygsättningen är den 20-gradiga skalan tillsammans med prisvärdhet från ej prisvärd (-) till prisvärd (+), mycket prisvärd (++) och fyndvin (+++).

Foto: Alko

Mycket har hänt på tio år

Det ska sägas genast. Handelsgillet har en enorm fördel av att i sina egna led ha en tränad företagshistoriker som Bo Finne. Hans 60 sidor i tillägg till sin egen historik, 160 år Gilleliv – och en stad i förvandling, förenar noggrann källforskning med det självupplevda – 41 års medlemskap och flera förtroendeposter – och ett underhållande sätt att skriva.

Utrymmet tillåter bara några subjektiva plock ur den faktaspäckade, men samtidigt torrhumoristiska texten. Läs historiken själv! Du blir förvånad av vad du som aktiv Gillebroder varit med om under ett decennium.

Den som varit med bara på ett eller annat klubbhorn imponeras av att "ett typiskt Gilleår handlade om cirka 60 olika evenemang med över 3 000 besök" vartill klubbarna arrangerade ett hundratal träffar.

Besvärlig åldersstruktur

Ändå utgör medlemsantalet på snäppet över 1 000 underlag för ännu större deltagande. Orsaker till att det är svårt att uppnå är åldersstrukturen och arbetslivets allt högre krav.

Klubbverksamheten, kombinerad med torsdagsträffarna, är nyckeln till aktiviteten, stödda av resor och specialarrangemang som smidigt förnyats. År 2016 var 942 Gillebröder medlemmar i någon av Gillets klubbar. Bedömningen att Gillet är en av landets aktivaste finlandssvenska sammanslutningar håller säkert.

Under senare år har avkoppling från arbetslivets stress dominerat verksamheten. För att Gillet inte i första hand ska bli en herrklubb söker man nu nya vägar för att locka yngre och grupper och sådana som fortfarande är med i arbetslivet. För detta ändamål prövas en verksamhet kring uppstartsföretag och entreprenörskap.

De under det gångna årtiondet framgångsrika seminarierna tjänar samma syfte.

Däremot går "politik inte ihop med Gillets principer längre" enligt nuvarande

ordföranden **Johan Hjelt**. Tidigare var föreningen starkt politiskt engagerad och stödde egna kandidater i kommunalvalen.

Speglar även samhället

Bo Finnes historik är också tydligt samhällsinriktad, med en genomgång av det gångna årtiondets dystra ekonomiska utveckling och i synnerhet – som sig bör – vad som hänt och händer i Gillets kära hemstad.

Hälsosamt, för dem som njuter av verksamhetens frukter, är det också att läsa om vad som händer bakom den representativa fasaden. Viktiga beslut om fastigheternas skötsel ska fattas och verkställas, vilket kräver enormt arbete och gott omdöme. "Den djärva satsningen på avkylda lokaler och totalsanering av lägenheterna visade sig vara riktigt lyckad". Spännande glimtar om fastigheternas framtida utveckling ges också.

Handelsgilletts ekonomi skulle dock ha svårt att klara sig utan stöd av punktvisa insamlingar. Gillets framgångsrika "fund-

raisers" får välförtjänta omnämningen i historiken.

Kritik saknas inte

Någon skönmålning är det ändå inte fråga om. Bo Finne påpekar att register över meriterade medlemmar som premierats under tidigare år saknas. Mindre lyckade initiativ för att utveckla verksamheten nämns också, men utan försök och misstag skulle aktiviteten stagnera. Långdansens kring föreningens stadgar kräver med nödvändighet energi, och borde engagera också andra än det sedvanliga paragrafkavalleriet.

Det är med tacksamhet för en angenäm skildring av Handelsgilletts verksamhet man ställer boken i hyllan, för att tas fram när minnet behöver friskas upp. Man kan förena sig med författarens personliga omdöme: "Handelsgillet har aldrig varit så på alerten och aktivt som nu som 160-åring".

Text: Per-Erik Lönnfors

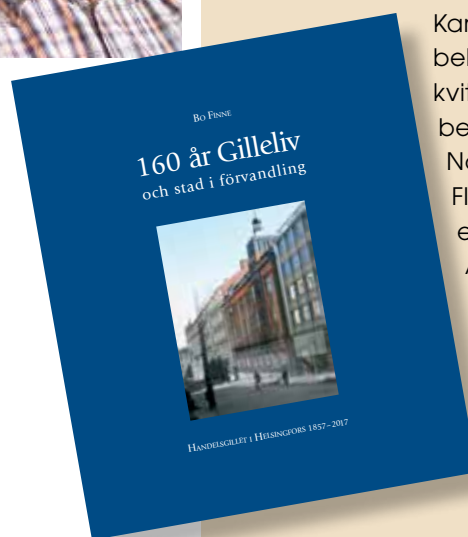
Foto: Bo Ingves

Bo Finne

Du som blivit medlem i Handelsgillet år 2012 eller senare och inte fått den första upplagan av historiken kan avhämta ett exemplar gratis på Gillekansliet. För övriga och för dig som vill ha flera exemplar finns historiken att köpa på kansliet under kanslitid (vardagar kl. 9–14) till ett pris om 30 euro per exemplar.

Kansliet tar emot jämnt belopp i kontanter eller en kvittens på förhandsbetalning till Gillets konto Nordea
FI35 2401 1800 0601 12
eller
Aktia
FI09 4055 1020 1828 57.

Roger Wessman

Ljusare utsikter, dags att sälja?

Efter ett par lite skakigare år har börserna runt om i världen i år stigit rejält till nya toppnivåer. Pessimisterna, som redan i årtal varnat för bubblor på aktiemarknaderna, har inte fått gehör. Snarare ser det ut som om många skeptiska placerare konstaterat att det kanske ändå är bäst att placera pengarna i aktier. Att vänta på en kursnedgång med placeringar till noll ränta blir för dyrt.

Uppgången har fått stöd av tecken på att världsekonomin står på en allt fastare grund. För första gången sedan finanskrisen har vi sett tillväxt samtidigt i alla OECD-länder. Återhämtningen inom euroområdet har äntligen tagit ordentlig fart. Den kinesiska ekonomin växer stadigt. Ryssland och andra oljeproducerande länder ser en ljusning med stigande oljepriser.

Inte ens president **Donald Trump** har lyckats störa uppgången. Hittills kan hans presidentperiod ses närmast som en levande illustration av det gamla ordstävets om de tomma tunnorna som skramlar mest.

Allt detta har förstås avspeglat sig också på den finländska ekonomin, i form av tvåsiffriga tillväxtsiffror för vår export.

Det är alltså inte svårt att se varför börs-

kurserna gått uppåt. Världsekonomin ser ljusare ut än på många år. Företagens vinster utvecklas därefter.

Varningsklockorna borde ringa

För en aktieplacering borde den här lägesbeskrivningen dock få varningsklockorna att ringa. Det bästa köpläget är som känt när allt ser som mörkast ut. Då andra säljer i panik kan man göra goda kap. Omvänt är det bästa läget att sälja då ekonomin ser ut att rulla som bäst. Från toppen finns det bara en riktning.

Aktievärderingarna är, mätt med så gott som alla mått höga, speciellt i USA. På andra sidan Atlanten har det genomsnittliga P/E-talet, (dvs. aktiekurserna i förhållande till företagets förväntade vinster) fortsatt stiga till de högsta nivåerna sedan teknologibubblan vid millennieskiftet. Detta samtidigt som vinstförväntningarna också stigit till rekordnivåer.

Om placerarna rationellt förutsåg framtiden borde P/E-talet vara som lägst då konjunkturen toppar. Värderingarna borde avspegla, att vinsterna från de här nivåerna har begränsat utrymme att stiga.

Det enda som gör amerikanska aktier attraktiva med de här värderingarna är de exceptionellt låga räntorna.

För den amerikanska ekonomin verkar konjunkturtoppen vara nära. Tecknen på en överhettning av arbetsmarknaden hopar sig. Det innebär stigande löner, vilket tär på vinsterna. Centralbanken har redan börjat höja räntorna för att bromsa ekonomin.

Bättre vinstutsikter i Europa

I övriga världen ser euforin mindre överdriven ut. Företagens vinstutsikter har i Europa under det senaste året förbättrats i snabbare takt än aktiekurserna stigit. Europeiska aktier har således blivit billigare mätt med P/E-talet.

Konjunkturtoppen ser också betydligt mer avlägsen ut i Europa. Arbetslösheten är ännu hög inom euroområdet. Europeiska centralbanken ser ännu ingen anledning att höja räntorna. Tvärtom fortsätter den köpa värdepapper åtminstone till nästa höst.

En nedgång på den amerikanska aktiemarknaden skulle otvivelaktigt få omedelbara återverkningar även i resten av världen. Ur ett längre perspektiv ser aktier i Europa och tillväxtekonomierna mindre riskfyllda ut.

Även om kurserna som alltid kan fluktueras, kan man räkna med en hyfsad avkastning på de vinster företagen genererar.

Nationalekonomin uppdateras

Nu ska den finländska forskningen och utbildningen i nationalekonomi tas till en ny nivå. För att bredda kompetensen på området förbereder Aalto-universitetet, Helsingfors universitet och Svenska handelshögskolan en ny enhet, Helsinki Graduate School of Economics.

Universiteten har tagit initiativet för att ämnet nationalekonomi ska hålla jämna steg med samhällsutvecklingen. I sig är det inget fel på forskningen och utbildningen idag, men området är smalt. Det tar inte ännu tillräcklig hänsyn till digitaliseringen och behovet av ökad konsumentinformation. Näthandeln och vård- och landskapsreformen är konkreta exempel på områden som ställer nya krav på nationalekonomerna.

Både när det gäller näthandeln och vård- och landskapsreformen handlar det om att ta fram kunskap som maximerar effektiviteten. För näthandlarna är det bland annat viktigt att veta hur prisförändringar påverkar efterfrågan och hur konkurrensen mellan webbsajterna fungerar. Gällande vården är det till stor

del fråga om att hitta balans mellan de olika ersättningsformerna.

– Traditionellt har nationalekonomerna ägnat sig åt makroekonomisk analys och hjälpt Finlands Bank och Finansministeriet att fatta de rätta besluten. Idag ger den engelska termen economics, som är ett vidare begrepp, en bättre bild av vilka kunskaper nationalekonomerna borde ha, konstaterar professor **Topi Miettinen** på Hanken.

I egenskap av prefekt för institutionen i nationalekonomi på Hanken deltar han i den akademiska planeringen av Helsinki GSE.

Dubbelt fler doktorer

För att bredda expertisen inom ekonomi i Finland är det tänkt att den nya enheten bedriver forskning och forskarutbildning inom nationalekonomins alla centrala delområden. Idag har de tre universiteten tillsammans 20 professurer på området och avsikten är att öka antalet till 35.

– Vi behöver fortfarande nationalekonomer av den gamla typen. Därför borde vi bevara en balans så att de 15 nya professorerna är inriktade på de nya behoven, säger Topi Miettinen.

De nya professorerna och deras forskning ska ligga till grund för att väsentligt öka antalet utexaminerade. När Helsinki GSE är fullt utbyggt ska det komma ut hälften flera ekonomie magistrar och nästan dubbelt flera ekonomie doktorer från universiteten i huvudstadsregionen. I siffror innebär det ungefär 150 magistrar och cirka 15 doktorer per år.

– Nationalekonomi är ett akademiskt orienterat ämne. Det studeras inte av de stora massorna. Däremot är det förhållandevis vanligt att man doktorerar, säger Topi Miettinen.

Fysisk enhet

Han konstaterar att det är viktigt att Helsinki GSE också fysiskt bildar en enhet. Högst sannolikt blir adressen Arkadiagatan 7, ett stenkast från Hanken och Aalto-universitetets handelshögskola. Mycket finns redan på plats. Här verkar nämligen sedan år 2004 Helsinki Centre of Economic Research (HECER) som består av institutionerna för nationalekonomi vid Aalto-universitetet, Hanken och Helsingfors universitet. Samarbetet gäller både undervisning och forskning.

– I och med att alla finns på samma ställe kan vi stöda varandra. Då vi har en tillräckligt stor enhet med många experter, blir det lättare att rekrytera internationella toppförmågor och att attrahera utländska gästprofessorer. Det är viktigt med både nationell och internationell växelverkan, summerar Topi Miettinen

Enligt honom har detta en stor betydelse också för studerandena, eftersom de får ett större utbud att välja bland. Han räknar med att de tre universiteten specialiserar sig på olika delar av nationalekonomin så att Hanken och Aalto fokuserar mera på mikroekonomi och näringsliv, medan Uni troligen håller sig till makroekonomin.

Planeringen av förberedelserna för Helsinki GSE började under hösten. Samarbetsprojektet beräknas vara fullt utbyggt år 2022.

Topi Miettinen betonar vikten av att få en större bredd i det nationalekonomiska kunnandet.

Text: Peter Nordling

Foto: Leif Rosas

Fokus på framtiden

Då vi står inför ett nytt verksamhetsår vill Verksamhetsutskottet erbjuda Handelsgillet medlemmar program som genom hela år 2018 blickar framåt i tiden. Målsättningen är också att erbjuda åtminstone en ny programform.

Redan nu kan man konstatera att jubileumsåret 2017 blev en succé enligt den feedback som Verksamhetsutskottet fått. Gilleaftnarna, tisdagsluncherna, utfärderna, resorna och avslutningsvis jubileumsfestligheterna mottogs med stor entusiasm.

Det fanns minsann orsak att fira med historisk tillbakablick under 2017, året då Handelsgillet fyllde 160 år, C.G. **Man-nerheim** 150 år och republiken Finland 100 år.

Frukostseminarier

År 2018 är fokus på Gillet att erbjuda speciellt våra yngre medlemmar något matnyttigt också under Gilleaftnarna på torsdagar, utan att för den skull glömma våra äldre medlemmar.

Utöver programaftnarna har vi intressanta projekt som vi hoppas engagerar de av våra medlemmar som ännu är aktiva i arbetslivet, något vi kommer att hålla i

tankarna under hela år 2018. Bland annat är ambitionen att föra fram några yngre föredragshållare med nya businessidéer och visioner. Dessutom strävar vi efter att introducera frukostseminarier för både medlemmar och andra intresserade.

Gillet, såsom de flesta föreningar, är beroende av nya, gärna också yngre medlemmar, som vill vara aktiva i vår förening. Men det här är ingenting nytt. I den nya utgåvan av vår historik kan man läsa att precis samma utmaning fanns redan på 1950- och 1960-talet: Hur attrahera och engagera nya och yngre medlemmar?

Resor och fester

Midvinterfesten är redan en tradition, och vi hoppas den drar fullt hus även lördagen den 10 februari 2018. Första maj-lunchen är också populär bland många medlemmar.

Räkfrossan, i mitten av maj, fick ett glatt bemötande då den i år ordnades för första gången, så även den hoppas vi blir en årlig tradition som avslutning på vårens program.

Vårresan 17.4–21.4.2018 går till Nice med omnejd under temat mat, vin och kultur. Gillet åker den här gången till Frankrike med "egen kock". Kändiskocken

Michael Björklund är med på resan för att tillreda en middag och en lunch för oss. Under de andra måltiderna kan vi jämföra med vad de franska kockarna erbjuder.

Viktig klubbverksamhet

Jag vill särskilt ta upp klubbverksamheten som är verkligen unik och något vi får vara mycket stolta över på Handelsgillet. I våra 13 klubbar pågår de facto hälften av vår verksamhet. Alla, som jobbar med klubbaktiviteterna ska ha ett stort tack!

Naturligtvis hoppas vi att klubbarnas medlemmar också hinner delta i våra övriga aktiviteter och också där sprider information om sina respektive klubbars verksamhet.

Alla Gillebröder är, som förut, välkomna att delta i klubbarnas aktiviteter. Det är bara att kolla www.handelsgillet.fi/ för att få information om klubbverksamheten.

Verksamhetsutskottet är till för dig, vi försöker göra allt för att du skall uppleva vår förenings verksamhet intressant, utvecklande och trivsamt.

Kom gärna med tips, varje enskilt förslag mottas med glädje!

Clas-Håkan Wigell

ordförande för Verksamhetsutskottet

Far och son spelar bridge

Då far har gått i pension uppstår lätt en situation att han, en ljuvlig hustru och en mängd vänner till trots, saknar kontakt med sina söner. Man har känt varandra i cirka 40 år och de flesta teman har dryftats, åsikter utbytts, allt har varit lugnt, allt är bra. Varför ska vi råkas mer än, låt oss säga fyra gånger, per år?

I något skede kan det kräva en gemensam hobby. Somliga fiskar, andra golfar. I mitt fall var det schack med min far till the bitter end. Då vi träffades ungefär varannan vecka hade vi trevligt, prat och spel, aldrig långa tysta minuter.

Bridge är ett annat bra alternativ. Då är också andra involverade i det rätt ofta återkommande återseendet. Träffarna kan vara på fyr man hand eller i större sällskap. På Arenan (bridge) ser man då och då par bestående av far och son. De ser ut att stortivas.

På Handelsgillet initiativ ska alla hobbyklubbar sondera intresset för far- och sonevenemang under det kommande året. Jag hoppas att det bland nuvarande medlemmar också förstärkt med nya "yngre" medlemmar finns intresse för bridge.

Den 17.2.2018 (en lördag) håller jag en presentation då jag försöker tända intresset för spelet bridge. Det krävs information om antalet deltagare, så anmäl dig gärna på förhand.

Välkommen

Carl-Johan Blomstedt

ledare för Bridgeklubben

c-j@blomstedt.com

+358 440 880 070

BO HEMMA på Folkhälsan

Hos oss kan du bo som hemma också när hälsan sätter stopp för att bo ensam. Du får just den hjälp du behöver när du behöver den.

Blomsterfonden, Kottby
Brummerska hemmet, Baggböle
Kristinagården, Haga
Seniorhemmet, Brunakärr
Silviahemmet, Haga
Vandahemmet, Dickursby
Villa Rosa, Karis
Seniora, Ekenäs

Om du vill veta mera eller höra dig för om lediga platser, kontakta Marika Skogsten, tfn 050 400 2078 eller marika.skogsten@folkhalsan.fi

 folkhälsan

FOTO: RODEO

Kom ihåg din förening!

Vid sidan av sin ordinarie verksamhet upprätthåller Handelsgillet en kulturhistoriskt värdefull fastighet, vilket är dyrt.

Som allmännyttig förening är Handelsgillet befriat från arvs- och gåvoskatt. Ett enkelt sätt för en Gillebroder att understöda upprätthållandet av fastigheten är därmed att komma ihåg Handelsgillet i sitt testamente genom en summa han finner lämplig.

Handelsgillet's kansli tillhandahåller vid behov textmallar för detta. På eventuella frågor svarar verksamhetsledaren, tfn 09 669 798.

HANDELSGILLET GRATULERAR

Jakas Patrik, EM
40 år 5 januari

Sundberg Claus Erik, ing.
75 år 15 januari

Rostedt Bengt, DE
70 år 16 januari

Lagerstedt Claes, skeppsmäklare
70 år 18 januari

Anderson Erik, VH
75 år 25 januari

Hamro-Drotz Filip, EM
70 år 26 januari

Häggström Magnus, pens. lektor
80 år 26 januari

Hagström Niklas, dir., EM
50 år 28 januari

Waltasaari Martti, pens.
75 år 30 januari

Strandström Tage, vd
85 år 1 februari

Westerlund Henrik J., fil.mag.
70 år 3 februari

Sandberg Rolf, pens.
75 år 5 februari

Doepel Christian, DI
75 år 7 februari

Nieminen Sam, dir. ekon.
60 år 11 februari

Gillebladets läsare önskas en God Jul och ett Gott Nytt År.

Nya medlemmar

Styrelsen har antagit följande nya medlemmar till Handelsgillet:

Aarnio Kari, Blomster Johan, Gustafsson Lars-Erik, Hjelt Sebastian, Johansson Fredrik, Lassenius Nils, Mehlem Peter och Sandvik Nils Gustav.

Nästa år får du
5 nummer av
Gillebladet.
Det följande
kommer den
8 februari.

Vinklubben jubilerade

Vinklubben firade i slutet av oktober sitt 25-årsjubileum med en festmiddag på Föreningen Brage. I festen deltog 78 Gillebröder med damer.

Festalet hölls av **Birger Mickwitz**, en av klubbens grundare och dess mångåriga ordförande. Birger berättade om höjdpunkter i klubbens verksamhet. Bland annat har klubbens resor till olika vinområden i Europa varit omtyckta och minnesvärda. En annan viktig del av verksamheten har varit de regelbundet återkommande vinprovningarna.

Också under festmiddagen spelade vinerna en central roll – sammanlagt sju olika viner, anpassade till de delikata rätterna, avsmakades. Vinerna presenterades i tur och ordning av **Kim Björkwall** och **Trolle Lindgren**. Klubbens ledare **Kristian Stenius** höll välkomstalet och **Bobi Söderholm** var ceremonimästare och värd på Brage.

En dubbelkvartett ur Frihetsbröderna underhöll på ett uppskattat sätt festpubliken med sånger av **Bellman** och **Sibelius**, med anknytning till vinklubbens verksamhet.

Från och med början av nästa år leds Vinklubben av Kim Björkwall.

Text: Kristian Stenius

Foto: Hanna Ervast

Damkommittén firade sin äldsta medlem

Den 28 september firade Handelsgillet tidigare Damkommitté sin äldsta medlem, **Greta Nylund** vars 100 års dag inföll den 29 augusti.

Från vänster: Lena Björkstén, Gunilla Hamro-Drotz, Greta Nylund, Nina Krogus, Inge Brink.
Förhindrade att delta var Solveig Langhoff, Ulla Finell och Margaretha Andersson.

Damkommittén grundades på 1980-talet för att förgylla Gillebrödernas verksamhet med fester och kultur. Under **Ragnar Langhoffs** tid som ordförande och

med hans hustru **Solveig Langhoff** som ledare samlades närmast styrelsens fruor och deras vänner till planeringsmöten inom ramen för Damkommittén för att ordna olika temafester för Gillet. Även den lilla Lucian på jullunchen, höstmärnader, basarer och teaterkvällar stod på programmet.

Man bör minnas att Gillet inte ännu hade ett

verksamhetsutskott, utan att damerna hjälpte verksamhetsledaren och klubbhövdingen i deras arbete.

Damerna idkade även välgörenhet och arbetade flera år med att stöda ett gravt handikappat barn i hennes uppväxt och skolgång. Flickan valdes ut med Folkhälsans hjälp och är nuförtiden en ung dam som fortsatt studera ända upp på universitetsnivå.

Förutom Solveig Langhoff deltog Greta Nylund, **Margaretha Andersson**, **Inge Brink**, **Nina Krogus**, **Ulla Finell**, **Marita Mickwitz** och **Lena Björkstén** i kommitténs arbete. Lite senare förstärktes truppen av **Gunilla Hamro-Drotz**.

Efter Solveig Langhoff övertogs Damkommitténs ordförandeskap av Lena Björkstén. Verksamhetsutskottet bildades på 1990-talet och övertog allt programarbete på Gillet. Damerna fortsatte dock att träffas årligen vid luncher på Gillet. Detta har fortsatt till dags dato, sedan några år dock utanför Gillets väggar.

Se Nice med Gillet!

Gillet ordnar en resa – med damer – till den soliga franska rivieran 17–21.4.2018

God mat och dryck, konst, kultur, sol och hav är huvudingredienserna på resan.

Åländska kändiskocken **Michael Björklund** är med, och tillreder flera delikata måltider åt Gillesällskapet!

Vi besöker bland annat Picassomuseet i Antibes, slottet Chateau de Crémât (som är specialbeställt för oss), konstnärstaden S:t Paul de Vence, parfymhuvudstaden Grasse och Monaco.

Program, priser och anmälningar på www.handelsgillet.fi.

Svenska småbruk och egna hem Ab

Pb 35, 10211 Ingå, Ola Westmansallé 5
Tel. 09-644 761, 0400-477 008
Fax 09-601 262

Har du flyttat?

Meddela din nya adress: telefon 09-669 798 eller info@handelsgillet.fi

Vill förnya Juniorklubben

Gör om Juniorklubben till en välkomstkommitté för nya medlemmar. Kommittén kunde fungera som en inkörsport till de andra klubbarna inom Handelsgillet.

Det här föreslog **Robin Nygård**, som leder Juniorklubben, vid höstsäsongens sista tisdagslunch i slutet av november. Han är beredd att skrota Juniorklubben i sin nuvarande tappning för att åstadkomma något nytt.

Efter flera år av svag aktivitet söker Juniorklubben nu en ny identitet. Utmaningen är dels att engagera unga personer i Gillets verksamhet, dels att ge Juniorklubben en ny och meningsfull roll. Juniorklubben har idag mellan 20 och 30 medlemmar i åldern 20–31 år. De utgör mindre än tre procent av hela medlemskåren.

– För tillfället har vi inget program i kalendern därför att vi inte är på det klara med hur vi ska gå vidare. Däremot är många juniorer aktiva inom Gillets andra klubbar, säger Robin.

Själv deltar han i Businessklubbens och Biljardklubbens verksamhet och funderar på att ytterligare ansluta sig till Fiskeklubben.

I hans förslag ingår att välkomstkommittén, till exempel den sista fredagen i månaden, ordnar en välkomstkväll, med information om Gillet, för nya medlemmar. Kommittén kunde bestå av Gillebröder i alla åldrar.

– Om vi i medeltal har fyra nya medlemmar under 35 år på åtta tillställningar om året blir det 32. Om alla dessa i sin tur tar med fyra lika unga kompisar, blir det fart på föryngringen, säger han.

Robin talar också för en form av ambassadörer för Gillet.

– Ambassadörerna skulle väljas bland klubbarnas medlemmar. Deras uppgift skulle vara att se till att både nya och tidigare medlemmar trivs på Gillet. De kunde också delta i PR-tillställningar, summerar han.

Enligt honom borde Gillet också jobba med att förbättra sin image.

– Speciellt yngre personer tror ofta att Gillet är en elitistisk och slutna krets. Men de har fel, säger Robin som snart fortsätter diskussionen inom Juniorklubben.

Peter Nordling

Posti Green

Vi gratulerar 160 åriga Handelsgillet

Byggföretag

Oy Man Berg & Son Ab
www.manbergson.fi

Byggföretag

Nikkilän Huolto Oy
tfn 0400-202 090

Restauranger

Restaurang Cantina West
www.cantinawest.fi

Festkläder

FORMTEX OY
Clothes for Gentlemen

**Frackar i olika material,
nu också ylle!**

Kontakta Br Charles Elmgren
info@formtex.fi eller 0400 440 899

formtex.fi

Ventilation

Robovent Kb
tfn 044-5606087
roboventdick@gmail.com

Parkett

Parkett G Lytz
tfn 09-66 11 44

Trädgårdsföretag

Trädgårdsbehov?
www.sofianlehto.com
Gillebroder Börje Fri
tfn 0400-690 381

Patent

Seppo Laine Oy
www.seppolaine.fi

VVS-automatik

Eco-Paronen Oy
www.eco-paronen.fi

Inredningstextiler och tapeter

Lauritzon & Co Ab

Förpackning

Oy Dahlberg & Co Ab
www.dahlberg.fi

Ekonomiadminstration

Firma S-O Öhman
0400-440837
stig-olof.ohman@kolumbus.fi

Fotografering

Atelier Nyblin
www.nyblin.fi
09-666 933

Resebyrå

Axtours.ax Ab
www.axtours.ax

Havets delikatesser

Frisch Haus Finland Oy
www.ayriaistukku.fi